

Enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård 2019, Socialstyrelsen

Sammanfattning

Enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård 2019 är en nationell undersökning där enhetschefer besvarat frågor om sin verksamhet, hemtjänst och särskilda boenden.

I undersökningen deltog 85 procent av landets hemtjänstenheter och 91 procent av landets särskilda boenden. I Lund deltog 100 procent av enheterna.

Resultaten redovisas i form av indikatorer och bakgrundsmått samt i enskilda rapporter för varje enhet tillsammans med uppgifter för kommunen, länet och riket. Indikatorerna speglar delar av kvaliteten i verksamheterna och är främst till för verksamhetsutveckling på enhetsnivå.

Samtliga resultat i enhetsundersökningen 2019 finns publicerade på Socialstyrelsens webbplats.

<https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/oppna-jamforelser/socialtjanst/aldreomsorg/hemtjanst-och-sarskilt-boende/>

På socialstyrelsens webbplats publiceras också Äldreguiden med ett urval av resultaten från Enhetsundersökningen och *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?*

Nedan sammanfattas några resultat från enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård 2019.

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Individanpassad vård och omsorg

Vården och omsorgen ska ges med respekt för individens specifika behov, förväntningar och integritet. Individerna ska ges möjlighet att vara delaktiga.

Delaktighet och inflytande – kontaktman och genomförandeplan

Andelen äldre personer med **hemtjänst** som har en namngiven kontaktman har minskat i Lund men ökat i riket jämfört med föregående år. Andelen personer med aktuell genomförandeplan och med dokumentation om deras delaktighet i planeringen har ökat både i Lund och i riket. Mätperiod 1 mars 2018 och 2019.

Indikator <i>Delaktighet och inflytande – kontaktman och genomförandeplan</i>	Andel personer % Lund 2018	Andel personer % Lund 2019	Andel personer % Riket 2018	Andel personer % Riket 2019
Personer med en namngiven fast personalkontakt	67	62	83	86
Personer med aktuell genomförandeplan	63	82	73	75
Personer med dokumentation om deras delaktighet i sin genomförandeplan	58	59	69	70

Delaktighet och inflytande - måltider

Andelen äldre personer i **särskilt boende** som har en aktuell genomförandeplan som innehåller information om den äldres önskemål och behov i samband med måltiderna har minskat något, både i Lund och i riket, sedan föregående undersökning.

Genomförandeplanen ska inkludera när, var och hur den äldre vill bli serverad, liksom den äldres önskemål vad gäller olika maträtter eller drycker, oavsett vilken måltid på dygnet det handlar om. Individuellt anpassat måltidsstöd ska vara beskrivet i planen.

Indikator <i>Delaktighet och inflytande - måltider</i>	Andel personer % Lund 2018	Andel personer % Lund 2019	Andel personer % Riket 2018	Andel personer % Riket 2019
Personer med aktuell genomförandeplan som beskriver den äldres önskemål och behov i samband med måltiderna	86	85	82	81

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Säker vård och omsorg

Vården och omsorgen ska vara säker. Riskförebyggande verksamhet ska förhindra skador. Verksamheten ska också präglas av rättssäkerhet.

Säker vård och omsorg - rutiner

Andelen **hemtjänstverksamheter** som har rutiner för hur hemtjänstpersonal ska agera vid indikation på ohälsa har minskat markant, jämfört med föregående år. Förvaltningen ställer sig frågan om fel har uppstått i samband med datainsamlingen?

Indikator	Andel enheter % Lund 2018	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2018	Andel enheter % Riket 2019
Säker vård och omsorg - rutiner för hur personalen ska agera				
... när den äldre personen, trots överenskommelse, inte öppnar dörren/svarar på ringsignal	100	96	75	69
... vid misstanke om att den äldre personen är undernörd eller felnörd	85	22	70	62

Genom tidig upptäckt av ett behov hos den äldre och därefter åtgärd, är det möjligt att förebygga ohälsa. Skriftliga rutiner för hur personalen ska fråga och agera vid indikation på ohälsa kan vara ett stöd för personalen att agera, helst innan de som berörs har tagit allvarlig skada. Hemtjänstpersonalen har en viktig roll i detta sammanhang och är ofta den personalgrupp som först kan observera tecken på att allt inte står rätt till och agera riskförebyggande.

Säker vård och omsorg – rutiner för vårdplanering

Andelen **hemtjänstverksamheter** i Lund som har rutiner för hur vårdplanering ska genomföras och där det är dokumenterat i journalen hur den enskilde deltagit i vårdplaneringen har ökat något i Lund men minskat i riket jämfört med föregående år.

Indikator	Andel enheter % Lund 2018	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2018	Andel enheter % Riket 2019
Säker vård och omsorg – rutiner för hur vårdplanering				
... ska genomföras i samverkan med olika aktörer, där det är dokumenterat i journalen hur den enskilde deltagit.	89	90	66	60

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Säker vård och omsorg - skyddsåtgärder

I föregående års undersökning presenterades en ny indikator om skyddsåtgärder. Andelen **särskilda boenden** i Lund som har rutiner för hur skyddsåtgärder ska dokumenteras har ökat jämfört med föregående år.

Indikator	Andel enheter % Lund 2018	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2018	Andel enheter % Riket 2019
<i>Säker vård och omsorg - skyddsåtgärder</i>				
Dokumentation i den enskildes genomförandeplan eller vårdplan om varför den enskilde har skyddsåtgärder	78	86	87	87

Skyddsåtgärder syftar till att skydda, stödja eller aktivera den enskilde men får inte vara tvingande eller begränsande. Beroende på hur en åtgärd används kan den definieras som antingen en skyddsåtgärd eller en tvångs- och begränsnings-åtgärd. Det är viktigt att den enskilde samtycker till insatsen och att den inte kompenserar för brister i bemanning eller lokaler.

Säker vård och omsorg – rutiner för vårdplanering

Andelen **särskilda boenden** i Lund som har rutiner för hur vårdplanering ska genomföras och där det är dokumenterat i journalen hur den enskilde deltagit i vårdplaneringen har minskat markant jämfört med föregående år. Förvaltningen ställer sig frågan om fel har uppstått i samband med datainsamlingen?

Indikator	Andel enheter % Lund 2018	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2018	Andel enheter % Riket 2019
<i>Säker vård- och omsorg – rutiner för hur vårdplanering</i>				
... ska genomföras i samverkan med olika aktörer, där det är dokumenterat i journalen hur den enskilde deltagit.	94	28	61	61

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Säker vård och omsorg – rutiner för läkemedelsgenomgångar

Andelen **särskilda boenden** i Lund som har rutiner för fördjupade läkemedels-genomgångar och där den enskildes delaktighet är dokumenterad i dennes journal är oförändrat jämfört med föregående år. Rutiner för hur samverkan ska ske och med vem har minskat i Lund men ökat i riket.

Indikator <i>Säker vård och omsorg – rutiner för hur samverkan ska ske vid fördjupade läkemedelsgenomgångar</i>	Andel enheter % Lund 2018	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2018	Andel enheter % Riket 2019
... där den enskildes delaktighet är dokumenterad i dennes journal	22	22	47	48
... ska ske tillsammans med den enskilde och läkare samt ansvarig sjuksköterska och omsorgspersonal	17	11	40	42

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Tillgänglig vård och omsorg

Vården och omsorgen ska vara tillgänglig och ges i rimlig tid och ingen ska behöva vänta oskälig tid på vård och omsorg.

Det finns ingen nationell statistik som beskriver tillgången till personal och inte heller deras utbildning relaterat till verksamhetsnivå. Detta är en uppgift som efterfrågas av allmänheten. Socialstyrelsen har i enkät till **särskilda boenden** ställt frågor om den beräknade tillgången enligt schema. Det går dock inte att tolka uppgifterna utan kunskap om de behov som personalen ska tillgodose. Däremot kan uppgiften tolkas i förhållande till antalet bostäder som personalen enligt schema ska arbeta med. Eftersom sjuksköterskor ofta också arbetar i hemsjukvård, har detta uppdrag också inkluderats för att beskriva hela omfattningen av sjuksköterskans ansvar.

Tillgänglighet – antal personal

I Lund har antalet omvårdnadspersonal per antalet bostäder vid enheten, vardagar och helgdagar, ökat jämfört med föregående år. På vardagar har antalet sjuksköterskor i Lund och i riket ökat medan antalet sjuksköterskor är oförändrat på helgdagar.

Indikator <i>Tillgänglighet – antal personal</i>	Antal personal, per bostad Lund 2018	Antal personal, per bostad Lund 2019	Antal personal, per bostad Riket 2018	Antal personal, per bostad Riket 2019
Antal omsorgspersonal per antalet bostäder vid enheten, vardagar	0,31	0,33	0,30	0,30
Antal omsorgspersonal per antalet bostäder vid enheten, helgdagar	0,26	0,27	0,25	0,25

Indikator <i>Tillgänglighet – antal sjuksköterskor</i>	Antal personal, per bostad Lund 2018	Antal personal, per bostad Lund 2019	Antal personal, per bostad Riket 2018	Antal personal, per bostad Riket 2019
Antal sjuksköterskor per antalet bostäder vid enheten plus eventuella hemsjukvårdspatienter, vardagar	0,046	0,050	0,038	0,041
Antal sjuksköterskor per antalet bostäder vid enheten plus eventuella hemsjukvårdspatienter, helgdagar	0,009	0,009	0,006	0,006

2019-11-01

Diarienummer

VOO 2019/0519

Kunskapsbaserad vård och omsorg

Vården och omsorgen ska baseras på bästa tillgängliga kunskap och bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Kunskapsbaserad verksamhet –personal och utbildning

I årets undersökning presenteras ett nytt mått - antal personal med adekvat utbildning per antalet bostäder i **särskilda boenden**.

Andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning, vardagar är lägre i Lund än i riket men jämförbart under helgdagar.

Indikator <i>Kunskapsbaserad verksamhet – personal och utbildning</i>	Andel enheter % Lund 2019	Andel enheter % Riket 2019
Omsorgspersonal med adekvat utbildning, vardagar	77	80
Omsorgspersonal med adekvat utbildning, helgdagar	77	77

För att undersökningen ska stimulera till en verksamhetsutveckling som gynnar brukarna ska samtliga verksamheter i Lund (internt och externt) ta del av resultatet och använda det i sitt systematiska förbättringsarbete.

VÅRD- OCH OMSORGSFÖRVALTNINGEN

Susanne Berg
Kvalitetschef

Gun-Marie Lindgren
Kvalitetsstrateg

Beslut expedieras till:

Verksamhetschefer i intern och extern verksamhet för äldre
Akten